

Valtuutetun valtuustoaloite

Aloitteen tekijä (valtuutetun nimi / valtuustoryhmä)

Juha Richter / PS:n aluevaltuustoryhmä

Aloitteen päivämäärä

26.05.2025

Aloitteen aihe

Eturauhassyövän seulonta pelastaa henkiä – Pohteen on toimittava

Aloitteen teksti

Tuoreen brittiläisen eturauhassyövän seulontatutkimuksen mukaan PSA-testin käyttöönotto seulontana oireettomille 50–75-vuotiaille miehille vähensi merkittävästi eturauhassyövästä johtuvia kuolemia. Tutkimuksessa seurattiin yli 400 000 miehen ryhmää yli 15 vuoden ajan. Niillä, jotka kutsuttiin PSA-testiin, eturauhassyöpä löydettiin varhaisemmassa vaiheessa, ja kuolleisuus väheni tuhansilla tapauksilla verrattuna niihin, jotka eivät saaneet kutsua.

Esitämme, että Pohde ryhtyy toimiin ja pilotoi järjestelmällistä eturauhassyövän seulontaa, tarvittaessa muiden kansaliisten toimijoiden kanssa yhteistyössä. Tavoitteena on aktiivisesti kutsua miehiä tutkimukseen, eikä jäädä odottamaan yksittäisten potilaiden oma-aloitteisuutta.

Tällä hetkellä Pohteella PSA-testi otetaan oireettomilta 45–70-vuotiailta miehiltä, jos he sitä itse pyytävät. Tämä jättää seulonnan sattumanvaraiseksi ja syrjäyttää ne, jotka eivät tunne riskejään tai eivät osaa vaatia tutkimusta.

Eturauhassyöpä on Suomen yleisin miesten syöpä. Vuonna 2022 siihen kuoli 920 miestä, mikä tekee siitä toiseksi yleisimmän syöpäkuolemien aiheuttajan miehillä – heti keuhkosityövän jälkeen. Silti Suomessa ei ole kansallista eturauhassyövän seulontaohjelmaa.

Tutkimus osoittaa, että PSA-seulonta voi olla vaikuttavaa ja kustannustehokasta. Siksi vaadimme, että Pohde toimii edelläkävijänä ja käynnistää pilotin – tarvittaessa yhteistyössä muiden tahojen kanssa – jossa miehille tarjotaan mahdollisuus PSA-testiin kutsukäytännön kautta. Kansanterveyden näkökulmasta kyse on järkevyydestä – ja yksilön näkökulmasta jopa elämän pelastamisesta.

Vastine valtuustoaloitteeseen

Lausunto/vastine aloitteeseen

Liitteenä vs. osastonylilääkäri Hanna Ronkaisen asiantuntijavastaus Juha Richterin ja perussuomalaisten aluevaltuustoryhmän aloitteeseen.

Syöpäsairauksiin liityen Suomessa seulotaan tällä hetkellä systemaattisesti kohdunkaulan syöpää, rintasyöpää ja suolistosyöpää. Seulontoihin liittyy aina hyötyjä sekä haittoja ja seulontaohjelman tulee perustua tutkimustietoon.

Eturauhassyövän seulonta on edelleen kiistanalaista. Suomessa ei ole kansallista eturauhassyövän seulontaohjelmaa. Tutkimusten mukaan PSA-seulonta saattaa lisätä eturauhassyöpädiagnoosien määrää seulomattomaan väestöön verrattuna. Tutkimusnäyttö seulonnan vaikutuksesta eturauhassyöpäkuolleisuuteen ja elämänlaatuun on vielä ristiriitaista.

Eturauhassyöpä ei siis tällä hetkellä kuulu Suomessa systemaattisesti seulottavien syöpien joukkoon. Pohteella seulotaan systemaattisesti vain kansalliseen seulontaohjelmaan kuuluvia syöpiä. PSA testauksessa noudatetaan kansallista Käypähoitosuosituksia.

Osastonylilääkäri Hanna Ronkainen tuo vastauksessaan esille tutkimuksen merkityksen ja siihen liittyvät niukat resurssit. Tutkimus kuuluu olennaisena osana yliopistosairaalan perustehtävään. On mahdollista ja jopa todennäköistä, että kertyvä tutkimustieto tulee tulevaisuudessa muuttamaan

Päiväys

Lausunnon antaja/virka-asema

Liitteet

Vs.osastonylilääkäri Hanna Ronkaisen vastine